

BÚCSUVÉTELI

NEMZETI SZINHÁZI

ZSEBKÖNYV

1864-DIK ÉVRE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

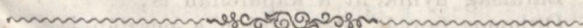
KIADTÁK:

JAKAB ISTVÁN

ÉS

NAGY GYÖRGY,

A KOLOZSVÁRI DALSZINTÁRSULAT SUGÓI.

KOLOZSVÁR, 1864.

NYOMATOTT AZ EV. REF. FŐTANODA BETŪIVEL.

114053

NEMZÉTI DAL.

Extra Hungariam non est vita,
Si est vita, non est ita.

Magyarország menyország! életem édene:
Legyen áldott földed mindenik porszeme!
Fejedelmi ösföld! szent föld! illik rája
Az áldásnak búzavirágkoronája.
— Szivem ezt kiáltja: hazám, édes hazám,
Magyarok hazája!

Magyarország őrország: népanyaszentegyház,
Hol vérségünk ezer esztendeje tanyája.
Hír, dicsőség fészke, órjas palotája;
A világon leghösb vitézek tanyáz.
— Szivem ezt kiáltja: hazám, ősz hazám, a
Bátorság hazája!

Hej nincs ilyen hü ország: hazáért, királyért,
Folyó tenger módra ontott, vesztett már vért
Sőt egy jó barátért, kit szóval, tettel véd,
Kész az igaz magyar áldozni életét.
— Szivem ezt kiáltja: hazám a legesleg-
Hübb szivek hazája!

Hej nincs ilyen jó ország az egész világon:
Vendégszeretet nő itt minden fűszálon.
Barátság nyílik itt a kapufélfán is;
Otthonos tanyát lelsz ottkinn a pusztán is.
— Szivem ezt kiáltja: hazám a legesleg-
Jobb szivek hazája!

Hej nincs ilyen szép ország: koszorus bércz, róna;
 Kalászos sík, mintha aranytenger folyna.
 Itt született világszép Tündér Ilona,
 A gyönyörűségnek királykisasszonya.
 — Szivem ezt kiáltja: hazám a legesleg-
 Szébb lyányok hazája!

Nincs ily szerelmes ország: a legények s lyányok,
 Egyé ölelkező megtestetült lángok.
 Egésznapi álmodnak édes tündéralmot;
 S így találnak ők egy csókban menyországot.
 — Szivem ezt kiáltja: imádott hazám, a
 Szerelem hazája!

Hej nincs ilyen vig ország: nincs sehol ily jó bor,
 Kedvrózsát, szivárványt terem itt a mámor;
 Kedvrózsát az arczon, szivárványt a szemben,
 Mely éjjel is ragyog lobogó örömben,
 — Szivem ezt kiáltja: hazám a jó kedv, a
 Barátság hazája!

Hej nincs ily dalos ország: ösidőtől óta,
 Mint a vadrózsa úgy terem a sok nóta.
 Tudjisten ki költi, minő tündérmadár,
 Olyan mint a mese, hogy szájrólszájra jár.
 — Szivem ezt kiáltja: az én édes hazám,
 A dalok hazája!

Hej nincs ily tánczos ország: táncz közben úgy forog,
 Ugy lejt a tánczospár, a hogy szive dobog.
 Majd csendesén, ringón, mint a szellő szokott;
 Majd meg lerugdosná a sok szép csillagot.
 — Szivem ezt kiáltja: három a táncz! hazám
 A csárdás hazája!

Nincs ily költői ország: maga kárán tanul,
 Mintha a csalódást imádná bálványul.
 Nyílt paradicsomnak hívja kis házhelyét, —
 Saját Istent képzel, magyarok Istenét.
 — Szivem ezt kiáltja: hazám a legmagasb
 Ábrándok hazája!

Hej nincs ily mesés ország Óperenczián túl:
 Abból is jósol a nép, hogy szalad a nyúl'...
 Képzetében szintugy hemzseg a sok tündér,
 Fű, fa gabonát rejt, beszél az ontott vér.
 — Szivem ezt kiáltja: hazám a tündérek,
 Szellemekek hazája!

Hej nincs ily hívő ország: három az Istene;
 Temérdek a szentje, szent a természete.
 A kebele Egyház, a szive meg oltár,
 A hol a Megváltó koszorus képe áll.
 — Szivem ezt kiáltja: hazám a hit, remény,
 Szeretet hazája!

Lisznyai Kálmán.

Nő és nő.

Nő volt, angyali nő, ki egekbe ragadta az ifjut,
 És nő, ördögi nő, a ki pokolra löké;
 Nő által szelidült, nő által tébolyodott meg;
 Nő hoza üdvet imigy, s nő neki kárhozat.

A

KOLOZSVÁRI ORSZÁGOS NEMZETI SZINHÁZI

VÁLASZTMÁNY.*Elnök:* Hidvégi gróf **MIKÓ IMRE.**

T A G O K:

Gróf Mikes János.	Groisz Gusztáv.
Gróf Lázár Miklós.	Páll Sándor.
Báró Huszár Károly.	Gróf Eszterházi Kálm.
Nagy Elek.	Wendler Frigyes.

Jegyző: Groisz Nándor.*Pénztárnok:* Filep Sámuel.*Gazda:* Olasz Károly.**NÉVJEGYZÉKE**

a kolozsvári országos nemzeti színházi választmány pártolása és **Follinus János** igazgatása alatti

DRÁMA és DALMŰ TÁRSASÁGNAK.*Igazgató:* **Follinus János.***Rendezők:* { Ujfalusi Sándor.
Gyulai Ferencz.*Karnagy:* Káldi Gyula.*Ügyelő:* Albisy László.*Kartanító:* Horváth Gyula.*Könyvtárnok:* Nagy György.*Pénztárnok:* Barkó Károly.*Színházi orvos-tudor:* Kálmán Isidor.

MŰKÖDŐ EGYÉNEK BETŰSOR SZERINT.

F É R F I A K :

Albisi László, <i>ügyelő.</i>	Káldy Gyula, <i>karnagy.</i>
Beczkai János.	Kápolnai János.
Boér János.	Mándoki Béla.
Barkó Lajos.	Muntyán János.
Barkó Károly.	Nagy György, <i>sugó.</i>
Dalnoki Béni.	Rónai Gyula.
Fektér Ferencz.	Szabó Mózes.
Ferdinánd Ignác.	Szabó Bandi.
Follinus János.	Tóth Soma.
Földesy Károly.	Tóthfalusi Gusztáv.
Föző Albert.	Török Károly.
Gyulai Ferencz, <i>rendező.</i>	Ujfalusi Sándor, <i>opera rend.</i>
Institoris Kálmán.	Vadász József.
Igmándi Gyula.	Veres László.
Jaczkó György.	Vincze József.
Jakab István, <i>sugó.</i>	Összesen 31.
Könyves Máté, <i>aggszínész.</i>	

N Ő K :

Albisiné — Károlina.	Jaczkóné — Anna.
Beczkainé — Paulina.	Láng Mari.
Boérné — Zsófia.	Pataki Róza.
Baranyiné — Nina.	Pajor Anna.
Dalnoki Róza.	Rónainé — Lilla.
Erdélyi Otilia.	Szabó Pepi.
Ferdinándné — Antonia.	Szöllösi Luiza.
Follinusné — Antonia.	Ujfalusiné — Julia.
Fikker Emma.	Viski Mari.
Gesztesi Antonia.	Völgyi Berta.

Gyermek szerepekre:

Follinus Oszkár.

Z e n é s z e k:

A helybeli cs. kir. katonai zenekarból **24** egyén.

Ruhatárnok: Máté Gyula két segéddel.

Alsó diszitők: { Kovács József.
Szilasi Bálint.

Felső diszitők: { Bencze József.
Kecskeméti Elek.

Éjeli segédek: { Gazdag László.
Szabó László.

Házmester és páholynyitó: Idösb Grau Frigyes.

Zártszéki jegyszedők: { Dézsikovics Eerencz.
Ifjabb Grau Frigyes.

Földszinti jegyszedő: Lengyel.

Karzati jegyszedő: N. N.

Fodrász: Jaczkó György.

Szinlaphordó és szertárnok: { Id. Grau Frigyes.
Ifj. Grau Frigyes.

Színház-szolgák: { Debreczeni István.
Czakó Elek.

A szagtalan photogén világitást haszonbérlo:

Z s i g m o n d E l e k.

Világosítók: { Körözi András.
Zágoni György.

Januárhó 1864.

- 1-jén Új évi üdvözet allegorikai képlettel.
Bánk-bán. Eredeti tört. dráma 5 felvonásban.
- 2-kán Kártyavetőnő. Drám 5 felv. **először** Boérné jutal.
- 3-kán Színházi képtelenségek. Bohózat 4 felv.
- 4-kén Stradella. Dalmű 3 felv. Fehérvári M. mint v.
- 5-kén Dunanan. Dalmű Bényi jutalomjátéka.
- 6-kán (Egy szeszélyes nő. Eredet vigj. 3 felv. **először**.
(A dajka. Operette 1 felv.
- 7-kén Szevillai borbély. Opera 2 felv.
- 9-kén Ezred leánya. Énekes ját. 3 felv. Szabó Pepi jut.
- 10-kén Dunanan ismételtetett.
- 11-kén A párizsi utcztatánczosnő. Életkép előjátékkal 3 felvonásban **először**.
- 12-kén Szökő év. Vigjáték 3 felvonásban.
- 13-kán (Szamar-tej. Énekes játék 1 felvonásban.
(Molnárok. Némajáték 1 felv. **először**
- 15-kén Kényszerített fejedelem. Eredet. tört. népszinmű, dalok- és palotás-tánczszal 3 felvon. **először**
Albisy László jutalomjátéka.
- 16-kán Norma. Dalmű 2 felvonásban.
- 17-kén A király házasodik. Tört. vigj. 3 felv. **először**.
- 18-kán (Ő nem féltékeny. Vigj. 1 f. Elz u. for. Somolyky F.
(Dajka. Operette 1 fel. Zenéjét írta Offenbach Jakab.
A rendkívüli hideg miatt 5 napi szünet.
- 24-kén A király házasodik **másodszor**.
- 25-kén Liliomfi. Ered. népszinmű, dalokkal 3 felv.
- 27-kén Tévedt nő. Dalmű 4 felv. Karnagy, Káldy Gyula jutalomjátéka. A harmadik felvon. után kettős „Kozáktáncz“ — lejtve: Szabó Pepi és Tóth Soma által.
- 28-kán Falusi egyszertiség. Vigjáték 4 felvon. Gesztessy Antonia első szini kísérlete.

- 29-kén Varázsfátyol. Tüneményes vigj. ének- és tánczczal
3 felv. A hozzá megkívántató diszleteket fes-
tette: Beczkai János, színházi festő.
- 30-kán Stradella. Dalmű 3 felvonásban.
- 31-kén Dunanan apó és fia utazása **hetedszer.**

Február.

- 2-kán Varázsfátyol. m á s o d s z o r.
- 5-kén Bál-éj. Dalmű 5 felv. Institoris Kálmán jutal.
- 7-kén Ludas Matyi. Ered bohózat, dalokkal 4 felv.
- 11-kén A lelencz. A pesti nemzeti színház részéről kitt-
zött 80 arany első és 40 arany második pá-
lyadíjjal jutalm. ered. népszin. 4 felv. **először.**
A hozzá megkívánt. diszleteket fest. Beczko
János, színházi festő. Pataki Róza jutalomj.
- 12-kén Egy szeszélyes nő. Vigjáték 4 felvonásban.
Az átváltozott macska. Operette 1 felvonásban.
- 13-kán Ernáni. Dalmű 4 felv. Tóthfalusi Gusz. jutal.
- 14-kén A lelencz m á s o d s z o r.
- 15-kén Varázsfátyol h a r m a d s z o r.
- 16-kán Báléj. Dalmű 5 felvonásban másodszer.
- 17-kén Barkochba Dráma 5 felvon. **először.** Albisy
László ügyelői és Főző Albert jutalomjátéka.
- 18-kán Tévedt nő. Dalmű 4 felvonásban.
- 20-kán Mátyás király Erdélyben. Legujabb eredeti nép-
szinmű énekekkel 3 felvon. **először.** Írta
P. Szathmári Károly. Záradékul: nagy csopor-
tozat: Chinai táncz. Betanította: Tóth Soma.
Tóth Soma jutalomjátéka.
- 21-kén Dunanan apó és fia utazása nyolczadszor.
- 22-kén A lelencz h a r m a d s z o r.
- 23-kán A király házasodik h a r m a d s z o r.
- 24-kén Fauszt. Szomorujáték 6 felv. **először.** Ujfa-
lusiné jutalomjátéka.
- 25-kén Letorieres vicomte. Vigjáték 3 felvonásb. Chinai
táncz, k ö z k i v á n a t r a.

- 26-kán Ernáni. Nagy dalmű 4 felvonásban.
 27-kén A bujdosó kurucz. Eredeti népszinmű, dalokkal
 4 felv. előszőr. Gyulai Ferencz jutalomj.
 28-kán A drótos tót. Eredeti népszinmű, dalokkal 4 fel-
 vonásban előszőr.

Martius.

- 1-jén A próféta. Nagyszertű dalmű 5 felv. Uj diszlettel,
 felemelt árral. A diszleteket festette Beczkai.
 A korcsolya tánczot betanította Tóth Soma.
 2-kán A párizsi vakleány. Dráma 4 felv.
 3-kán Egy könnyelmű férfit. Dráma 5 felv. előszőr.
 Tóth Jenő jutalomjátéka.
 4-kén Fenn az ernyő nincsen kas. Vigjáték 3 felv.
 5-kén A próféta. Fektér Ferencz jutalomjátéka.
 6-kán Rákóczi Ferencz fogsága, új szereposztással.
 7-kén A főrangu műkedvelők által a magyarországi szü-
 kölködő és a helybeli szegények fölsegélésére

A NYOLCZADIK PONT. Vigjáték 1 felv.

Személyzet:

Dubreuil, volt tengerész kapitány . . .	Szilvási Béla úr.
Santenis Julia, unokahuga, fiatal özvegy	b. Kemény Vilma k.a.
Gerárd Raoul	b. Szt.keresztí György úr.
Róza, szobaleány	Komáromi Teréz k.a.

Ezt követi:

CHASSE CROISÉ. Vigjáték 1 felv.

Személyzet:

Danglárs Pál	Horváth Gyula úr.
Pál, fia	Komáromy Andor úr.
Valleray Clementine	b. Huszar Ádámné úrnő.
Elisé, leánya	gr. Haller Fáni k. a.
Róza, szobaleány	b. Kemény Vilma k. a.

- 8-kán Fehér othelló. Vigjáték 1 felvonásban.
 Dajka. Operette 1 felv.
 9-kén Ördög naplója. Vigjáték 3 felvon. Mándoky Béla
 mint vendég.

- 10-kén Kötlevél egy csókra. Vigjáték 1 felvon. először.
Az égben. A pesti nemzeti színház részéről ki-
tűzött 50 arany pályadíjt nyert eredeti vigjá-
ték 3 felv. először. Boér János jutalomj.
11-kén Jó barátok. Vigjáték 4 felvon. Komáromi Lajos
utolsó föllépte és jutalomjátéka. Mándoki
Béla mint vendég.

12-kén A próféta. Pajor Anna jutalomjátéka.

13-kán Dunanan apó és fia utazása kilenczedszer.

14-kén **Egy csésze thea.** Vigj. 1 felv. *Jótekonny czélra.*

Személyzet:

Villedeuil, báró	gr. Bethlen Emil.
Villedeuil, báróné	b. Vesselényi Istvánné.
Camoufflet Isidor	b. Szentkereszti György.
József	gr. Toldalagi Zsigmond.

ELVESZEM NŐMET. Vigj. 1 felvon.

Személyzet:

Noisy Helen, grófnő	b. Szentkereszti Stephanie k.a.
Lucienne Hector, gróf	b. Bánfi Kálmán.
Valfleur, báró	Szilvási Béla.
Juliette, a grófnő komornája	Komáromy Teréz k. a.
Inas.	gr. Toldalagi Zsigmond.

15-kén A próféta. Fehérvári Mari jutalomjátéka.

Fehérvári Mari utolsó föllépte.

16-kán Ármány és szerelem. Szomorujáték 5 felvonásb.

Mándoki Béla mint vendék

18-kán Orpheus az alvilágban. Látványos operette 4 felv.
új díszletekkel, új jelmezek- és tánczokkal,
először. Az istenek tánczát az alvilágban
szerzé és rendezi: Tóth Soma.

19-kén Orpheus az alvilágban ismételtetett.

A húsvéti ünnepek miatt 8 napi szünet.

28-kán Dunanan apó és fia utazása tizedszer. Vincze

József ujonnan szerződött tag első föllépte.

29-kén Orpheus az alvilágban harmadszor.

30-kán A Lovoodi árva. Dráma 4 felv. Rónay Gyula úr
és Rónayné asszony mint vendégek először.

31-kén Bánk-bán. Eredeti történeti dráma 5 felvonásban.
Rónay-pár mint vendég.

Április.

- 1-jén A jól örzött leányka. Vigj. 1 felv. Rónay Mari
A dajka. Operette 1 felv. föllépte.
- 2-kán Lucia. Opera 3 felv. Dalnoky Róza k. a. a pest-
városi színház énekesnője mint vendég.
- 3-kán Orpheus az alvilágban negyedszer.
- 4-kén A márványhölgyek. Dráma 5 felv. Rónay-pár m. v.
- 5-kén Átváltozott macska. Operette 1 felv.
(Az iskolakertülő. Népszimű 2 felvonásban.
- 6-kán Mathild. Dráma 5 felv. Rónay-pár mint vendég.
- 7-kén Harmadik Richárd. Dr. 5 felv. Rónay jutalomj.
- 8-kán Troubadour. Opera. Dalnoky Róza mint vendég.
- 9-kén Dunanan apó 11-edszer Institoris Kálmán jutal.
- 10-kén Czigány. Ered. népsz. 3 felv. Rónainé m. vend.
- 11-kén Fekete orvos. Dr. 6 felv. Rónainé jutalomjátéka.
Rónai-pár utolsó vendégjátéka.
- 12-kén Szevillai borbély. Dalnoki Róza vendég.
- 13-kán Orpheus az alvilágban. Albisi László jutalomját
- 14-kén Kunok. Op. 4 felv. Dalnoki R. utol. vendégjátéka.
- 15-kén Zach Felicián. Dr. 5 felv. itt először.
- 16-kán Zampa. Op. 4 felv. a színház javára.
- 17-kén Rokkant huszár. Ered. népszin. 3 felv.
- 18-kán Traviata. Op. 4 felv. Dalnoki Róza jutalomjátéka.
- 19-kén Fortunio dala. Operette és Richelieu párbajai vigj.
Szabó Pepi jutalmára.
- 20-kán Egy szegény ifju története. Dr. 5 felv. Mándoky
Béla jut.
- 21-kén Choufleri ur otthon lesz. Vig operette 2 felvonásb.
Offenbachtól, itt először.
- 22-kén Ugyanaz.
- 23-kán Ugyanaz.
- 24-kén Dunanan. 12-szer, utolsó előadás.

A mit sok nő magára vehetne.

A „KOSZORU“ című lapból.

Bodroginé asszony szép volt. A bálokon, társaságokban mindig ő volt az est hősnője, őt bámulták a férfiak, őt irigyelték a nők. Szemeinek lesték minden pillantását, öltözetének utánozták minden fodrát; a mit ő nem helyeselt, az nem tetszett senkinek, a mit ő pártolt, azt nagyra tartotta mindenki, neki minden szava, mozdulata, tette, öltönyének minden csipkéje divatminta volt, melyhez hasonlónak lenni bődög és bődögatalan iparkodott. Hatalmát, elsőségét, szépségét és szellemét elismerte mindenki, nyíltan senki se merésztelt ellene mondani valamit, csak titokban sugdosták irigyei: ő már negyven éves!

Most is, midőn egy táncvizigalomban megpillantják, királynőként tűnik ki a többiek közül, s a sok lepke-fekete attilában illetlenül hagyja a szende ibolyákat s fesselő rózsabimbókat, hogy a kifejelett rózső szirmairól szívja le az édes mézet; nem egy bájos fiatal leányka árul petrezselmet, míg őt egy tánczos a másiknak adja át, nem egy fiatal nő ül elhagyatva, míg őt egy sereg udvarló környezi. Ő a divat, és a divat ő.

A szünóra alatt egy melléktérben találjuk őt pihenve egy balzagon, oldalánál pedig egy huszonnégy éves ifju ül.

- Tehát a határnap? — kérdi az ifju epedő hangon.
- Mához két hónapra. Meg van ön elégedve?
- Boldog vagyok, Camilla. Tehát két hó mulva—
- Ön férjem lesz.
- És ön nőm! Oh bódogság!

Az estélyt követő nap reggelén Camilla izletes pongyolában tilt tükre előtt. E tükör hű barátnője volt ifju.

sága óta, ez látta őt először mennyasszonyi öltönyében, ez először az özvegyi gyászfátyollal fején, evvel tanácskozott naponkint, s jóslatként fogadta a mit ez mondott, evvel közlé minden örömét, fájdalmát, s ez mondta neki minden nap reggelén, a mit esténtkint százféle változatokban hallott: Camilla, te szép vagy!

De most az egyszer nem volt megelégedve a tanácskozással, tükre talán valami kellemetlen igazságot mondott neki, — mert a tükör mindig megmondja a valót, s reá legkevésbé haragszanak a nők, ha a mit mond, nem hizelgés is; — mert Camilla kissé kedvetlenül tekintett bele.

— Ah! sohajta fel magában, ma kissé halványabb vagyok a szokottnál... keveset aludtam, ... meglátszik arczomon a tegnapi fáradság... igazán, nem kellene már oly sokat tánczolni, ... úgy van, csárdást és galoppot nem tánczolok többé, ez nagyon kifáraszt.

Öt percz mulva komornája egy levelet adott neki át, azt mondta, egy hordár hozta, a ki rögtön eltávozott.

Camilla felbontá a levelet s első sorainál halvány lett mint a halál.

„Imádott Luizám! Így hangzott az irat, hát te csakugyan azt hiszed, hogy Bodroginét szeretem? mily gondolat! én egy negyven éves, egy öreg nőt szeretnék?”

Bodroginé nem mert tovább olvasni, e szavaknál kiejté kezéből a levelet, s mint egy sebzett vad, felugrott ülőhelyéből, egy ugrással tükre elé szökött, belépillantott, aztán, mintha megrettent volna a benne látott arcztól, egy hangos sikolylyal karszékébe rogyott.

Talán azt mondta neki a tükör: igaz!

Még ott ült mozdulatlanul, lesújtva, midőn egy ősz férfi lépett a szobába.

Az öreg ember meglepetve tekintte reá.

— Asszonyom! szólítá meg a nőt, ki kezei közé rejtve arcját, ült tükre előtt, — asszonyom!

— Ah! ön az orvos! rebegé a nő kezét nyujtva neki, s pillanat múlva könnyei megeredtek, és zokogni kezdett keservesen.

— Mi baja önnek? — kérdé az orvos.

— Én vagyok a legszerencsétlenebb nő a világon!

— Hogyan? — folytatá az öreg, leültetvén Camillát, míg maga előtte egy széken helyett foglalt, — az Istenért, mi lelte önt? hiszen még tegnap —

— Ah, tegnap! sohajta Camilla búsan, tegnap még boldog valék, mert nem is sejtém szerencsétlenségemet. Tegnap még örültem az életnek, vágytam kellemei után, ma... meg vagyok halva a világ örömeire nézve.

— Nem értem, viszonzá az orvos, mi tehette önt egy éjen át szerencsétlenné? Camilla, folytatá aztán gyengéden, megfogva a nő kezét, mondja el baját, mondja el a mi lelkét nyomja, majd találunk rá orvosszert, majd kigyógyítjuk.

— Engem nem gyógyít ön meg, felelt a nő. Orvos! Van-e önnek gyógyszere az... az öregség ellen?

— Az öregség! — ah, hát ez a bajunk? — De hiszen egy nap alatt nem öregszik meg az ember s tegnap még —

— Ah! tegnap is ott álltam már, a hol ma; de tegnap még eszemágában sem volt; egész életemben nem emlékszem még egy pillanatra se, melyben a korra, az öregségre gondoltam volna.

— Eh! mit a kor? — ellenveté az orvos, ön úgy néz ki, mintha huszonöt éves volna.

— Nem úgy orvos! viszonzá Camilla, öltöző asztalához ülve. Eddig én is ezen képzelgésben éltem, de most, hogy leesett a hályog szememről, most látom csak az elrepült évek hátrahagyott nyomait. Tegnap még szépnek

találtam magamat, de ma, midőn tükrömbe néztem, megborzadtam önmagamtól. Arczom színe fakulni kezd, — folytatá, közelebb vonva magához a tükört és belétekintve, — és gyertyafényre van szüksége; nyakam elveszté előbbi telt gömbölydedségét... nézze csak e kis mélyedést homlokomon, — ezelőtt egy órával azt még a fáradtság következményének tartám, pedig nem egyéb, mint az első ráncz kezdete, mely után gyorsan fog jönni a többi! — lássa, itt is van már egy a száj szegletén, nem elég jele-e ez az aggulásnak? És ha mindezek daczára mégsem hinnék szerencsétlenségemben, ime... az utolsó felfedezés, mely minden kétséget eloszlat... látja, orvos, ez ősz hajszálat?

— De hát mikép fedezte ön fel mindezeket?

— Elmondom, orvos. Ön gyermekkorom óta ismer, s én őszinte leszek ön iránt. Mindig és kizárólag a világnak éltem, ez oly nagy mértékben elfoglalt, hogy mellette még az emberi szív szenvedéseit sem maradt időm megismerni. Szerelem nélkül, pusztán szokásból mentem férjhez, s midőn férjem meghalt, sirattam őt, mert halála után egy évig visszavonultan kelle élnem, és gyászoltam, mert azt mondták, hogy a fekete ruha jól áll arczomhoz. Kedvemre volt a sok hódolat, melyben részesültem, ünnepek nézve, midőn udvarlóim száma egygyel szaporodott, boldoggá tett minden bók, minden vallomás, a nélkül, hogy valaha csak egynek is viszonyoztam volna szerelmét. Kaczárságról vádoltak ellenségeim, pedig soha sem volt czélom valakit magamba szerelmissé tenni; — én csak tetszeni akartam, tetszeni mindenkinek, mindenek felett! ez volt egyedüli vágyam. Rettegtem az unalomtól, borzadtam a magánytól, éveimet multság és öltözködéssel töltém, és így — nem maradt időm gondolkozni. Fiatal koromban ismertem a szerelmet, nem szerencsétlenség e tehát, ha ez érzelmet oly korban tanuljuk megismerni, mikor az már nevetségessé tesz?

— Minden viszonyos, szólt az orvos, ha oly férfit szeret, kinek kora arányban áll —

— Saját korommal, nemde? szakítá félbe Camilla bús mosolylyal. Ő huszonhárom éves.

— De azért szeretheti önt.

— Meg lehet orvos, de nem szeret, rászedett.

— S ki mondá ezt önnek?

— E levél, viszonzá a nő átnyujtva a végzetes lapot, melyet alkalmasint egy vetélytársam juttatott kezemhez.

Az orvos elolvasá a levelet, és még sokkal többet olvashatott ki belőle, mint Camilla, mert a levél két sűrű lapból állott.

— Asszonyom! szólt aztán ingerülten, ha ön képes volna ez embert még tovább is szeretni —

— Nem, orvos, nem szeretem őt. A baj megszűnt, a varázs eloszlott, nincs egy hangja sem szívemnek, mely mellette felszólalna, s e pillanatban úgy érzem, mintha nem is szerettem volna soha; mintha csak az ifjúságot, szépséget, szóval azt, a mit magam már elveszték, kedveltem volna benne. . . . Igen, ő tetszett nekem, de azért még nem valék belé szerelmes. . . . El valék bájolva, s oktanul oda engedém magam a csabítás varázsának; de most már leráztam magamról a békókat, melyeket esztelenségem vert kezeimre, most belátom, mily esztelentül cselekvém, midőn azt hittem, hogy képes vagyok valakiben szerelmet gerjeszteni; most látom, hogy öregszem, úgy érzem, mintha egy óra alatt tíz évet vénültem volna. Nem vagyok kárhóztatásra méltó, nem vagyok hűnös, minden hibám abból állt, hogy vak valék, de most már megnyiltak szemeim.

— Így hát semmi baj, viszonzá az orvos, ha ön lemond a —

— Lemondani? kiálta fel Camilla, fájdalmasan lepetve meg e szó által, nem! nem mondok le semmiről!

A világ elhagy, de én nem hagyom el, s végső lehelletemig ragaszkodni fogok hozzá. Az a baj, hogy a levél igazat mond; mit törödném én vele, ha rágalom volna? — De hát mi tévő legyen egy negyven éves nő, ki éltét a világnak szentelé, ki csupán azért élt, hogy ragyogjon és mulasson? Ha erről le kell mondanom, mi marad akkor nekem, a ki soha mással nem foglalkozám, soha másra nem gondoltam, soha mást nem szerettem? Nem akarom egy kaczer nő szerepét játszani, semmi kedvem arczomat festeni és szépségem romjait művészettel felcífrázni; nem akarom bitorolni a hódolatot, melyre már nincs jogom. . . . Nem! ennyire nem aljasulok le! De hát mit tegyek, orvos, mit tegyek? mivel foglalkozzam? mivel töltssem napjaimat? mit csináljak egész nap, ha nincs okom öltözködni, s nem lehet szándékom tetszeni? mily érzelem töltse bé keblemet, mily gondolat foglaltassa elmémet? . . . Semmit, semmit sem látok magam előtt, csak unalmat. . . . Oh! s én rettegek az unalomtól. Orvos! én meg akarok halni!

— Tehát nem lát ön jövőjében semmi kellemest, semmi vigasztalót?

— Semmit. . . semmit! rebegé Camilla gyöngé hangon.

— Gondolja meg, szolt az orvos, mi a nő hivatása?

— Az én hivatásom volt tetszeni, s miután ez lehetlenné vált —

— Csalódik ön, viszonzá az orvos. Tetszeni! ezt kitűzheti ugyan egy nő életcéljául, de nem ez a hivatás, melyet Isten adott neki. A nő hivatása szép és magasztos, a nő arra van hivatva, hogy szeressen!

— Hogy szeressen?

— Igen. Szeretni! ez a nő világa, élete, eleme. Oh! s a nő csak akkor tarthatja magát valóban szerencsétlennek, ha nem talál többé tárgyat szeretetének. Gyermekkorában szereti játékait, de tán kedvesét, férjét, a családi életet, vagy a nagyvilágban való tündöklést, s ha

kedvese elhalt, ha nincs többé férje, s ha egykor minden egyebet, a mit addig szeretett, megúnt, vagy koránál fogva nem akar többé szeretni, ha nagyvilág, zaj, mulatság már terhére van, akkor...

— Nos akkor? kiálta fel Camilla, remény és félelem közt rebegeve, mi marad számára akkor?

— Akkor, ha addig elmulasztotta volna, nyissa meg szívét a szeretet legmagasztosabb nemének, fogjon női hivatása legnagyobb részének teljesítéséhez, akkor— szeresse gyermekét!

— Ah!

— Igen; ha minden egyebet elvesztett ön, van még gyermeke, szeresse őt! viszonzá az orvos tinnepélyes hangon, aztán megnyitá a mellékszoba ajtaját, melyen keresztül egy gyönyörű tizennégy éves leánykát lehet látni a zongoránál ülni. Nézze őt! folytatá az ősz ember szelid szemrehányás hangján, — ön panaszkodik, mikor ily kincs van birtokában? Ön anya, és nem tudja mivel foglalkozzék, mire fordítsa üres idejét, mily érzelmeknek adjon helyet szívében? Nem látja ön, hogy a gondviselés mindent a legbölcsebben rendezett el? Midőn a szépség és ifjuság bennünket elhagy, feltaláljuk azt gyermekeinkben, bennök mintegy ujjaszületve érezzük önmagunkat; örömeink- és szenvedéseink-, fájdalmaink- és kedvtöltéseinkkel. Nézze ön ez igéző szépségű gyermeket, angyali ártatlanságu lelkével, mely még szeretetnél egyebet nem ismer. Ön újra kezdheti életét saját képmásában, segítse őt tanácsaival és adja melléje tapasztalatait, vezetől az élet pályáján. A mit elvesztett, azt bőven ki fogja pótolni gyermekének szeretete, gyöngédsége; s e szép teremtmény egészen az öné, ön neki bálványa, egyedüli támasza e világban, és sorsának Isten után leghatalmasabb intézője. Az anyának örömmel kell látnia, mint öszülnek saját fűrtet, hogy megifjodhassék gyermekében; az anyának örömmel kell elhagyni a világot, hogy teljesen karjába vethesse magát az anyai szeretetnek!

Camillát az orvos szavai végtelenül meghatották; beszélni akart, de egy ideig nem birt felindulásában szóhoz jutni, s a következő pillanatban leánya észrevevén, hogy az ajtó nyitva van, felszökött a zongorától és anyjához futott.

— Gyermekem! kiálta fel a nő szivrázó sikolylyal, boldogan ölelvén meg gyermekét.

És e sikolyban ki volt fejezve egy élet egész fájdalomvilága, s egy jobb jövőnek minden remélt boldogsága; és e csókkal, melyet gyermekének homlokára nyomott, búcsut vett a világtól, egész eddigi életétől, és ez öleléssel egy új világba lépett új életet kezdeni.

S azután szerette gyermekét, és gyermeke szerette őt, és mindketten végtelen boldogok valának.

* * * *

Egy hét múlva Bodroginé fényes estélyt adott, melyben ünnepélyes búcsut vett a világtól. Sokan sajnálták visszavonulását, sokan örültek rajta; de azért mindnyájan meglepetve kérdezték: **már?**

És ez még mindig jobb, mintha azt kérdezték volna: **még sem?**

Ezt sok nő magára vehetné.

TOLDY ISTVÁN.

A HONVÉD.

Irta LISZNYAI KÁLMÁN.

Mi a honvéd? — kérdezd meg a
Virágot,

Vagy az egész világot:

S azt feleli, hogy még oly hőst, olyan vitézt,

A csatában oly lobogó lelkesedést

Nem látott.

A szép virág koszorúba
 Neki nyil;
 Hej de szinte neki nyil
 Honleányok szive édes dicsgyönyörül, —
 S híre százszor sebesebben rohan, röptül
 Mint a nyil.

Mi a honvéd? — kérdezd meg a
 Porszemet,
 Bérczet, mezőt, mely felett
 Vére omlott nem csak édes hazájáért, —
 — De ellenségének a szabadságáért
 Vérezett.

... Ez a honvéd. Azért verte

Ellenét:

A mért önmagának vét.

Jelszava volt: hogy ha nem kell a szabadság!
 S a szabadság által dicső, nagy boldogság!
 Hajj meg hát!

S rohant mint a nemes, bátor
 Oroszlán, —
 Sebe nyíló rózsza tán,
 Azt mondta, ha sebet kapott, szilaj kedvvel,
 S még előbbre rohant a hős kis sereggel:
 Mint villám.

A magyarok istenének

Villáma, —

Árpád lelkének lángja.

A hazáért, a szabadságért ha sikra száll
 Megszégyenül tőle maga a zord halál
 S odább áll.

A tilla istenostorának
 Szálai,
 Hadúr virágszálai,
 Tas, Hunyadi, Csák, Rákóczi, Kont egyvégben
 Tapsol nektek odafent a magas égben,
 Úgy mint mi!

Arról a mindenható sem
 Tehet már;
 Hogy legyen egy véghatár
 Ama vonzó, édes forró szeretetben,
 Mely értetek vert gyökeret a nemzetben:
 Ez hit már!

Általatok s szellemével,
 Mint egy kar,
 Ha Isten sújtni akar:
 Lett a zsarnokság vivója
 S más nemzetek megváltója
 A magyar.

Minden honvéd a történet
 Csillaga,
 Bár véresen ragyoga, —
 Kik elestek, azok elhult vércsillagok,
 S a ki még él, az, mint ezer csillag ragyog
 Egy-maga.

A hirnek, a dicsőségnek
 Fényében,
 Sötét vész örvényében:
 De ha szenved, nemesen tűr, férfiasan,
 Testi lelki erő egygyé olvadva van
 Lényében.

Az alkotmány katonája
 A honvéd,
 Teljes szabadságot véd:
 Az egész jogát, a tudományt, a szent vallást,
 Kereskedést, ipart, munkát véd ő folyvást.
 Ez a szép!

Szent önérzet emelte a
 Fegyverét,
 Ez tette az erejét,
 Ezért győzött s nyomában volt a diadal,
 Tündérmesét is mond immár róla a dal:
 Meg nem hal!

— Magyarország angyalai,
 Honlányok!
 Imádott szívbálványok!
 Fűrösszéték őket csóokban és rózsában,
 Kik még élnek szerteszéjjel a hazában, —
 Foszlányok!

Csonka emlékszobrai a
 Csatáknak,
 S testvérdaliáknak
 Kik elhultak, köztünk élő sirszobrai,
 Büszkeség, hős regéi, szép álmai
 Hazánknak.

Jer tavasz, add ide minden
 Virágod!
 Én adok dalvirágot, — —
 Együtt adjunk: s nem leszen egy virágszál se
 Mely az elhullt honvéd sírját be ne hintse,
 Meglátod.

Ne kérjétek.....

Ne kérjétek, jó fiuk, hogy mi bajom
 Ne kérjétek: mi szomorít oly nagyon,
 Mért vagyok bús és vidám egy percz alatt?!
 — Búmból öröm, örömeből bú fakad.

Kicszeréltek, magamra nem ismerek,
 Álmatlanul töltöm el az éjeket,
 Nappalon meg egy huzamban álmodom,
 Hogy életem, szép álom, azt gondolom.

Sokszor unom ezt a kinos életet,
 Majd meg élni, mosolyogni szeretek.
 Sért az öröm, fáj bennem a gondolat
 Majd gúnyolom a világi gondokat.

Lelkem háborog, mint dagálykor a tenger,
 Fájó szűm egy felbomlott világrendszer—
 — Utjavesztett üstökösök eszméim,
 Oh! így élni olyan gyötrő, s édes kín.

Hideg, meleg váltakoznak énbennem,
 Méz és üröm vegyüléke lett keblem.
 A mennyország s pokol lakik szivemben,
 A mennyország s pokol: lázas szerelmem.

B. P. Emil.

